

Шри-Ланка саясатындағы цунами

5-бет

Жеңіл өнеркәсіптің жолы жеңіл болмай тұр

6-бет

Конференция лигасына көз тігеміз

14-бет

EGEMEN QAZAQSTAN

№133 (30362) 15 ШІЛДЕ, ЖҰМА 2022 ЖЫЛ

Жүз жылдық жыйнама

www.egemen.kz E-mail: info@egemen.kz

FACEBOOK.COM/EGEMENKZ TWITTER.COM/EGEMENKZ

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ:

Үкімет айтылған сыннан қорытынды шығаруға тиіс

Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың төрағалығымен Үкіметтің кеңейтілген отырысы бейнебайланыс режимінде өтті. Іс-шараға Премьер-Министр Әлихан Смайылов, Мемлекеттік кеңесші Ерлан Қарин, Президент Әкімшілігінің басшылығы, Үкімет мүшелері, облыстардың, Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалаларының әкімдері, орталық мемлекеттік органдар мен ұлттық компаниялардың басшылары қатысты.

Абай АСАНКЕЛДІҰЛЫ, «Egemen Qazaqstan»

Инфляция үдеп барады

Мемлекет басшысы еліміздің күрделі геосаяси сын-қатерлерге қарамастан, бірқалыпты дамып келе жатқанын атап өтті. Биылғы бірінші жартыжылдықтың қорытындысы бойынша экономика 3,4 пайызға, ал нақты сектор 4,1 пайызға өскен. Өсіресе өңдеу өнеркәсібі саласында айтарлықтай ілгерілеу бар.

«Дегенмен инфляция да бір орында тұрған жоқ, – деді Қ.Тоқаев өзінің сөзінде. – Қазір бұл көрсеткіш 14,5 пайызға жетіп, 2015 жылғы деңгейден асып түсті. Бірінші жартыжылдықта экономикамыз қалпына келді. Бірақ халықаралық институттар Қазақстанның ішкі жалпы өнімі биыл 2 пайызға ғана өседі деп болжап отыр. Бұған дейін олар өсім 3,7 пайыз болатынын айтқан еді. Сондықтан Үкімет ел экономикасының тұрақты дамуын қамтамасыз етуге тиіс. Ең бастысы, азаматтардың нақты табысын арттыру қажет. Жалпы, еліміздің экономикасы сын-қатерлерге төтеп беріп жатыр дегуе болады. Қазір халықаралық институттар

әлемдік экономика қарқыны бәсеңдейді деген болжам айтуда. Соған сәйкес инфляция жаппай өсуі мүмкін. Өңірлік дағдарыстың ұзаққа созылып бара жатқанын байқап отырмыз. Тіпті бұл ахуал жаһандық тоқырауға ұшыратады деген қауіп бар. Осындай жағдайда Үкіметтің және Ұлттық Банктің негізгі міндеті – инфляцияны тұрақтандырып, азаматтардың табысын арттыру болуға тиіс. Сондай-ақ жаңа жұмыс орындарын ашу қажет. Енді нақты міндеттерге тоқталайын. Бірінші – инфляцияны тұрақтандыру. Қазір инфляцияның шарықтап кетуі ең күрделі мәселе болып отыр. Бағаның өсуіне азық-түлік инфляциясы әсер етті. Оның деңгейі 19,2 пайызға жетті. Жалпы, азық-түлік бірден 80 пайызға қымбаттады. Үкіметтің бағаны тұрақтандыруға бағытталған шаралары тиімсіз болып шықты. Үкімет инфляцияны ескі әдіс-тәсілмен тоқтатқысы келеді. Оның өзінде

бюджеттен қосымша қаражат бөліп, бағаны жасанды түрде ғана реттеп отыр. Яғни қымбатшылықтың себебімен емес, сандармен күрес жүріп жатыр. Ал шын мәнінде, керісінше болуы керек».

Осы орайда Мемлекет басшысы Үкіметтің бар жауапкершілікті өңірлерге артып қойғанын атап өтті. Яғни әкімшілік ресурсты пайдаланып, дүкендерді аралауға көшкен. Бағаның өсуімен күрестің басқа тәсілдерін қарастыру, жаңа идея енгізу жоқ екеніне тоқталды.

«Мұндай жұмыс ешқашан тиімді болған емес. Бір сөзбен айтқанда, нарық заңдылығына сай келетін жаңа ұстаным жоқ. Екі жылдан астам уақыт бұрын көтерме сауда орталығы желісі бар Ұлттық тауар тарту жүйесін іске қосу туралы тапсырма берген едім. Үкімет оның орындалуын ұзаққа созып жіберді. Жоспарлар мен мәлімдемелер қағаз жүзінде қалды. Мемлекеттік-жекеменшік әріптестігі

схемасы бойынша ірі кәсіпкерлермен бірге көтерме сауда орталықтарын салу жобалары іске асырылмады. Үкіметке осы салада атқарылған жұмысты қазан айында баяндауды тапсырамын. Мүдделі инвесторларды тартыңыздар.

Келесі, қазіргі таңда өнімді экспорттауға тыйым салу туралы шешім тауар теңгерімін есепке алмай қабылданады. Бұл не тапшылыққа, не қажетті тауарлар өндірісінің тартымдылығының төмендеуіне әкеледі. Осының салдарынан мұндай шаралардың тиімділігі күрт азаяды. Үкімет Негізгі тауарлар теңгерімін қалыптастыру ережесін бекітуге тиіс. Ең бастысы, мониторингтің бірінші ақпараттық жүйесін әзірлеуі керек. Бұл шешім қабылдау барысында өнім теңгерімі жөнінде сенімді деректерді пайдалануға мүмкіндік береді.

Тұрақтандыру қорлары қызметінің тиімділігі төмен. Олардың нарыққа әсері аз. Кейде олар теріс пайғалды адамдардың қалтасын кампайтады. Мұның шешімін табу керек. Бюджетті ұрлау фактілері жиі анықталады. Әкімдер мемлекет қаржысының жұмсалыуына бақылауды жоғалтқан. Үкімет «айналым схемасының» көлемін 100 миллиард теңгеге дейін арттыруды ұсынып отыр. Сұрағым бар: күтілетін әсер есептелді ме? Сауда желілеріне емес, тікелей өндірушілерге несие беру қисындырақ болар еді. Қазір Үкіметтен әрекет күтпеймін. Тиімділік тұрғысынан түпкілікті шешім туралы ойлану керек», деді Мемлекет басшысы.

Сауда саласына тәртіп керек

Президент өз тапсырмасы бойынша Ауыл шаруашылығы министрлігі алдын ала сатып алу тәсілдерін кеңірек қолдана бастағанын атап өтті. Еліміз шілдеге дейін әлеуметтік маңызы бар 47 мың тонна

азық-түлікке қатысты осындай шарттар жасалды. Қ.Тоқаевтың сөзіне сүйенсек, мұндай көлемдегі тауар ішкі нарыққа айтарлықтай ықпал етпейтін анық.

«Өнімді ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерден алдын ала тікелей сатып алу жолдарын айқындау қажет, – деп жалғайды сөзін Президент. – Мұнымен құзырлы министрліктер айналысуға тиіс. Ауыл шаруашылығы министрлігі осы тәсілді жетілдіру үшін тиісті қауымдастықтарды және нарық субъектілерін жұмылдыруға тиіс.

Тағы бір өзекті мәселе – өнімді сату. Өкінішке қарай, еліміздегі өнімнің бәрі бірдей дүкен сөресінен табыла бермейді. Импортпен қатар, ішкі кедергілер де бар. Ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілердің мәселелері де аз емес. Олар тауардың үздіксіз жеткізілуін, өнім сапасының тұрақты болуын қамтамасыз ете алмайды. Басқа да талаптар бар. Әрине, мұның бәрін біртіндеп ретке келтірген жөн. Сондықтан фермерлерге қолдау көрсету тәсілдерін бірлесіп әзірлеуді тапсырамын. Керек болса «Атамекен» кәсіпкерлер палатасын осы жұмысқа тарту керек. Шаруа қожалықтарына ірі сауда желілерімен тығыз байланыс орнатуға мүмкіндік берілуі керек. Мұндай мүмкіндік олардың жұмысын жандандырып, салаға инвестиция тартуға жол ашады.

Отандық тауардың сауда орындарына кедергісіз шығарылуын қамтамасыз ету керек. Бұл – өте маңызды мәселе. Сондай-ақ өнімге қосылатын бағаны нақты белгілеп, арада жүрген саудагерлер санын азайту қажет. Ол үшін, ең алдымен, жедел түрде тиісті заңнамалық шараларды қабылдауымыз керек. Үкімет «Атамекен» кәсіпкерлер палатасымен бірлесіп, «Қазақстанда жасалған» жалпыұлттық жобасын бастау үшін ұсыныстар әзірлеуге тиіс».

(Соңы 2-3 беттерде)

Ынтымақтастыққа серпін беруге дайын

Суреттері түсірілген: А. ДҮЙСЕНБЕК

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Еуропалық одақтың Орталық Азия жөніндегі арнаулы өкілі Тери Хакаламен бейнебайланыс режимінде кездесуі өтті.

Кездесу барысында Қазақстан мен Еуропалық одақ арасындағы серіктестіктің өзекті мәселелері талқыланды.

Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстанның маңызды серіктестерінің бірі Еуропалық одақпен көпжақты ықпалдастықты дамы-

туға мүдделі екенін нақтылап, екіжақты стратегиялық ынтымақтастыққа тың серпін беруге дайын екенін жеткізді. Қазақстан Президенті жуырда өткен конституциялық референдум мен Жаңа Қазақстанды құруға қатысты реформалар туралы айтты.

Өз кезегінде Тери Хакала Президентті референдумның сәтті өтуімен құттықтап, ресми Брюссельдің Орталық Азия аймағындағы жетекші серіктесі Қазақстанмен ұзақмерзімді ынтымақтастық пен ықпалдастықты жалғастыруға Еуропалық одақтың бейілді екенін нақтылады.

Сонымен қатар ол Еуропалық одақ Мемлекет басшысының реформалар жүргізу бағдарламасына жан-жақты қолдау көрсететінін, Қазақстанның көпвекторлы және теңгерімді сыртқы саясатын жоғары бағалайтынын мәлімдеді.

Еуропалық одақ Қазақстанмен көлік-логистикалық байланыстарды нығайтуға зор қызығушылық танытты. Бұдан бөлек олар өңірлік және жаһандық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер жөнінде жан-жақты пікір алмасты, деп хабарлады Ақорданың баспасөз қызметі.

Қылмыс деңгейі айтарлықтай төмендеген

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Ішкі істер министрі Марат Ахметжановты қабылдады, деп хабарлады Ақорданың баспасөз қызметі. Мемлекет басшысына еліміздегі криминалға жағдай, ішкі істер органдарының биылғы бірінші жартыжылдықта атқарған жұмыстарының нәтижелері жөнінде мәлімет берілді.

Президентке қылмыс деңгейінің айтарлықтай төмендегені туралы баяндалды. Марат Ахметжановтың айтуынша, қарақшылық, бопсалау және мал ұрлығы фактілері азайған. Қоғамдық орындар мен көшелердегі қауіпсіздік деңгейі көтерілген.

Министрлік полиция тергеуінің бейнеформатын енгізу мәселесін пысықтап жатыр. Сондай-ақ қылмыстық процесті цифрландыру ісі жалғасуда. Бүгінде барлық қылмыстық құқық бұзушылықтың 81,7 пайызы электрондық форматта тергеледі.

Қылмыстық процестің үш буынды моделін іске асыру аясында аса ауыр санаттағы 928 істі тергеп-тексеру жұмыстары аяқталып, сотқа жолданды. Мысалы, елордалық полициялар компаниялардың бірінің директорына қатысты қылмыстық істі сотқа жолдады. Ол Норвегия Корольдігіне жұмысқа орналастырамын деген желеумен Қазақстанның 123 азаматын алдап, 149 миллион теңгеден астам көлемде залал келтірген. Күдікті

кінәлі деп танылып, 7 жылға бас бостандығынан айырылды.

Сонымен қатар сегіз ұйымдасқан қылмыстық топтың қызметі тоқтатылды. Ұйымдасқан қылмыстық топ құруға және оны басқаруға қатысты 16 қылмыстық іс тергеліп жатыр. Есірткі қылмысына қарсы күрес аясында жыл басынан бері 1354 қылмыс анықталды. «Қара нарықтағы» құны шамамен 4,5 миллиард теңге болатын заңсыз айналмадағы 3,5 тонна есірткі тәркіленді.

Министр Мемлекет басшысына Қоғамдық қауіпсіздікті халықпен бірлесіп қамтамасыз ету жөніндегі тұжырымдаманың негізгі ережелері туралы мәлімдеді.

Кездесу соңында Қасым-Жомарт Тоқаев ішкі істер органдарын цифрландыру, жол апаттарының алдын алу жұмыстарын жандандыру маңызды екенін атап өтті. Президент еліміздегі қауіпсіздік пен құқықтық тәртіпті одан әрі қамтамасыз ету жөнінде бірқатар міндет жүктеді.

РЕСМИ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ

Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инновацияларды ынталандыру, цифрландыруды, ақпараттық қауіпсіздікті дамыту және білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

1-бап. Қазақстан Республикасының мына заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. 1994 жылғы 27 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Жалпы бөлім):

144-баптың 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Азаматтың жеке өмір құпиясын, оның ішінде хат жазысу, телефон арқылы сөйлесу, күнделіктер, естеліктер, жазбалар, интимдік өмір, бала асырап алу, туу құпиясын, адвокаттық құпияны, медицина қызметкерінің, банк салымдарының құпиясын және Қазақстан Республикасының заңдарымен қорғалатын өзге де құпияны қорғауға құқығы бар.

Қазақстан Республикасының заңдарында тікелей белгіленген жағдайларда ғана жеке өмір құпиясын ашуға болады.».

2. 1999 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім):

1) 830-баптың 6-тармағының 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) соттарға және нотариустарға – соттың ұйғарымы, қаулысы немесе нотариустың сұрау салуы негізінде өздерінің іс жүргізуіндегі мұрагерлік істер бойынша;»;

2) 1051-баптың 4-1-тармағындағы «туралы куәлік» деген сөздер «туралы куәлік немесе хабарлама» деген сөздермен ауыстырылсын.

(Жалғасы 8-13-беттерде)

